

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Adama Sokołowskiego

pt.: Determinanty polskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego po przystąpieniu Polski do NATO.

Rozprawa doktorska podejmuje problematykę polskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego prowadzonych przez kolejne rządy od momentu akcesji Polski do struktur NATO.

Celem rozprawy doktorskiej jest wyszczególnienie głównych determinantów analizowanych polityk w oparciu o modele relacji Polski z państwami sąsiednimi. Na podstawie wpływów opisywanych krajów na Rzeczpospolitą zinterpretowane zostały ich interesy narodowe. W ramach wpływów Polski w NATO, na Niemcy, Rosję, państwa bałtyckie i państwa zrzeszone z Polską w Grupie Wyszehradzkiej, autor dokonał eksplanacji interesów narodowych naszego kraju oraz możliwości ich egzekwowania. Na potrzeby powyższej analizy stworzone zostały cztery modele relacji z omawianymi krajami:

- model relacji z Niemcami, jako mocarstwem regionalnym w ujęciu ekonomicznym,
- model relacji z Rosją, jako mocarstwem militarnym,
- model relacji z państwami bałtyckimi, jako małymi państwami bez możliwości prowadzenia aktywnej polityki,
- model relacji z państwami Grupy Wyszehradzkiej, jako państwami małymi i średnimi ogrywającymi małą rolę w kształtowaniu polityki w regionie.

Uwzględniając wskazany powyżej cel rozprawy doktorskiej oraz modele, sformułowane zostały główne tezy początkowe, w których autor stwierdził, iż: polska polityka zagraniczna i bezpieczeństwa narodowego jest determinowana przez fakt bycia członkiem Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz Unii Europejskiej. Ze względu na aktywny udział w NATO i UE kolejne polskie rządy wraz z korpusem dyplomatycznym, mają możliwość aktywnej realizacji polskich interesów na forum tych instytucji. Co więcej, ich realizacja na arenie międzynarodowej podlega rewizji z racji sprzecznych interesów z innymi, często silniejszymi krajami. To co w perspektywie polskiej uznawane jest za interes narodowy, bardzo często jest sprzeczne z interesami innych państw, natomiast to może stać się podstawą do konfliktów na polu dyplomatycznym, ale także militarnym. Polska polityka zagraniczna i bezpieczeństwa narodowego są kształtowane nie tylko przez działania decydentów państwa,

ale również przez czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Czynniki te są efektem decyzji politycznych oraz wynikiem innych, niezależnych od rządzących wydarzeń i działań.

Autor w ramach niniejszej pracy wyszczególnił następujące hipotezy badawcze zawarte w formie pytań i równoważników zdań:

- Czy Polska prowadzi aktywną politykę międzynarodową i jest państwem, które realizuje własne interesy poza granicami geograficznymi wykorzystując w tym celu forum organizacji międzynarodowych?
- Polska nie posiada wystarczającej siły zarówno dyplomatycznej, jak i militarnej, aby samodzielnie realizować interesy na zewnątrz kraju.
- Czy można wyszczególnić czynniki mające znaczny wpływ i determinujące polską politykę zagraniczną i bezpieczeństwa narodowego?
- Silne i niezależne państwo w Europie środkowo wschodniej mogłoby z powodzeniem zagrozić interesom niemieckim i rosyjskim w obszarze Europy wschodniej, dlatego państwa te powinny marginalizować znaczenie wyróżniających się państw z tego obszaru, takich jak Polska.
- Czy Polska posiada wypracowaną koncepcję bezpieczeństwa narodowego?
- Polska polityka zagraniczna i bezpieczeństwa narodowego podlega fluktuacjom wynikającym ze zmiennego środowiska bezpieczeństwa i zagrożeń pojawiających się w jej otoczeniu politycznym i geograficznym oraz wydarzeniom o charakterze militarnym na wschodzie.

Aby dokonać confirmacji powyższych hipotez stworzone zostało dwanaście pytań badawczych, będące podstawą całości pracy:

- W jakim stopniu polska polityka zagraniczna i bezpieczeństwa determinowane są przez członkostwo Polski w NATO oraz Unii Europejskiej?
- Jakie są charakterystyczne działania omawianych państw w sferze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego względem Polski?
- Jakie są charakterystyczne działania Polski względem omawianych państw w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego?
- Jakie stosunki z państwami ościennymi charakteryzują polską politykę zagraniczną i bezpieczeństwa?
- Jakie są determinanty polskiej polityki zagranicznej?
- Które z wydarzeń w Europie miały największy wpływ na zmiany w polskiej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego?

- Czy położenie geograficzne Polski ma wpływ na spadek bezpieczeństwa państwa?
- W jaki sposób kształtowane są relacje z państwami ościennymi i jaki jest udział polskiej polityki zagranicznej w tym procederze?
- Czy polska polityka bezpieczeństwa (w tym zbrojeniowa i obronna) jest prowadzona konsekwentnie?
- Jakie główne błędy i zaniedbania można wyróżnić w ramach polskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa?
- Jakie są determinanty polskiej polityki bezpieczeństwa?
- W jaki sposób mocarstwowa polityka Federacji Rosyjskiej wpływa na formułowanie i zmiany w stosunkach zagranicznych między Polską, a krajami ościennymi oraz na politykę bezpieczeństwa?

Zakres przestrzenny pracy określony został głównie do regionu Europy Środkowej i Wschodniej, ze sporadycznymi wybiegami poza omawiany region.

Zakres czasowy dysertacji obejmuje okres od momentu wejścia polski do NATO, a więc od marca 1999 roku, aż po szczyt Sojuszu w Warszawie z czerwca 2016 roku. W niniejszej pracy autor dokonał jednak wybiegu poza omawiane ramy czasowe, co jest spowodowane nierównoległą realizacją programów modernizacyjnych w Siłach Zbrojnych RP.

W rozdziale pierwszym dokonano opisu metodologii wykorzystanej w niniejszej dysertacji oraz przedstawiono główne cele pracy.

Rozdział drugi zawiera analizę wpływów Paktu Północnoatlantyckiego oraz Niemiec, Rosji, państw bałtyckich i reszty państw Grupy Wyszehradzkiej na Polskę w kontekście polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

W rozdziale trzecim zawarto faktyczne i możliwe wpływy Polski na kształt i decyzyjność NATO, a także prawdopodobieństwo projekcji wpływów politycznych oraz militarnych we wszystkich analizowanych państwach.

Czwarta część pracy zawiera opis stanu Sił Zbrojnych RP oraz analizę zmian zachodzących w ich wyposażeniu w kontekście współpracy w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego.

W ostatnim rozdziale autor dokonał zwięzłego opisu wszystkich założonych i wypełnionych celów badawczych oraz wyszczególnił wszystkie hipotezy poddane konfirmacji.

Realizacja głównych celów pracy została przeprowadzona w oparciu o literaturę zwartą, ciągłą oraz prasę branżową wydaną kraju, jak i zagranicą. Niezwykle istotne były informacje

prasowe oraz wypowiedzi głównych polityków sprawujących urząd Prezydenta, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Obrony Narodowej. Dla właściwego opisu i analizy zagadnień badanych w ramach niniejszej dysertacji, niezwykle pomocne były materiały źródłowe w postaci raportów, strategii, doktryn, sprawozdań oraz inne informacje zebrane podczas kwerend i badań.

PhD THESIS SUMMARY

mgr Adam Sokołowski

Topic: **Determinants of Polish foreign policy and national security policy after Poland's accession to NATO.**

The thesis dissertation deals with the problem of Polish foreign and national security policy ruled by successive governments since Poland's accession to NATO structures.

The aim of the thesis is to specify the main determinants of the analyzed policies based on models of Poland's relations with neighboring countries. On the basis of the influence of described countries at Poland, author interpreted their national interests.

As part of Poland's influence in NATO, at Germany, Russia, the Baltic states and the states associated with Poland in the Visegrad Group, the author has made an explanation of the national interests of Poland and the possibilities of their enforcement. Four models of relations with the countries discussed have been created for the needs of the above analysis:

- a model of relations with Germany as a regional economic power,
- a model of relations with Russia as a military power,
- a model of relations with the Baltic states, as small states without the possibility of active politics,
- model of relations with the Visegrad Group countries, as small and medium-sized countries playing a small role in shaping policy in the region.

The main goal mentioned above of the doctoral dissertation and formulated models, led to three basic theses from which author started dissertation. First of all, Polish foreign policy and national security is determined by the fact of being a member of the NATO and the European Union. Due to active participation in NATO and the EU, each subsequent Polish governments and the foreign affairs department have the possibility of actively pursuing Polish interests in the forum of mentioned institutions. Moreover, their implementation on the international arena is subject to revision due to conflicting interests with other, often stronger, countries. What is considered as national interest in the Polish perspective, very often is contrary to the interests of other countries, and it can become the basis for conflicts in the diplomatic field, but military as well. The Polish foreign and national security policy is shaped not only by the actions of the state's administration, but by internal and external factors as well. These factors are the result of political decisions and the result of other events and actions independent of government.

In thesis, author indicated the following research hypotheses included in the form of questions and equivalents of sentences:

- Is Poland conducting an active international policy and is a country that pursues its own interests outside geographical borders by using for this purpose a forum of international organizations?
- Poland does not have sufficient diplomatic and military strength, to independently manage its own business outside the country.
- Is it possible to specify factors that have a significant influence and determine polish foreign and national security policy?
- A strong and independent state in Central and Eastern Europe could successfully threaten Germany and Russian interests in the area of Eastern Europe, which is why these countries should marginalize every medium size country in this area, such as Poland.
- Does Poland have a developed concept of national security?
- Polish foreign and national security policy is fluctuating as a result of the changing security environment and emerging threats in its political and geographical environment and military events in the east.

To confirm above mentioned hypotheses, twelve research questions were created, which are the basis of the PhD dissertation:

- How Poland's membership in NATO and the European Union affects Polish foreign and security policy?
- What are the characteristic activities described countries the polish foreign policy area and national security of Poland?
- What are the characteristic actions of Poland in relations to the mentioned countries in the area of foreign and national security policy?
- What characterize Polish foreign policy and security at the field of relations with neighboring countries?
- What are the determinants of Polish foreign policy?
- Which European events had the greatest impact on changes in Polish foreign and national security policy?
- Does the geographical location of Poland decrease its safety?
- How relations of Poland with neighboring countries are shaped and what is the level of participation of Polish foreign policy in this area?

- Is Polish security policy (including military and defense) creating consistently?
- What are the main mistakes and negligence that can be indicated in the framework of Polish foreign and security policy?
- What determines of the Polish security policy?
- How the superpower policy of the Russian Federation influences at the polish foreign affairs and changes in foreign relations between Poland and neighboring countries and on security policy?

The spatial scope of the thesis was settled for the region of Central and Eastern Europe.

The time frame of the dissertation covers the period from the moment of Poland's accession into NATO, since march 1999 to the Alliance summit in Warsaw till june 2016. In this work, however, the author has run beyond the time frame, which is caused by the non-parallel implementation of modernization programs in the polish army.

The first chapter describes the methodology used in this dissertation and presents the main objectives of the thesis.

The second chapter contains an analysis of the influence of the NATO, Germany, Russia, the Baltic States and the rest of the Visegrad Group countries on Poland in the context of foreign and security policy.

The third chapter contains the actual and possible polish influences on the shape of NATO's decision-making process, as well as the probability of political projections and military in all analyzed countries.

The fourth part of the thesis contains a description of the state of the polish army and an analysis of changes in their equipment in the context of cooperation within the NATO.

In the last chapter, the author made a concise description of all fulfilled research aims and questions. Moreover, confirmed hypotheses has been indicated.

The implementation of the main objectives of the thesis was carried out on the basis of monographies and scientific literature as well as polish and foreign press. Press releases and statements of the main politicians holding the office of the President, the Prime Minister and the Minister of National Defense were very significant and value. Source materials like reports, strategies, doctrines, reports and other information gathered during queries were extremely helpful for the proper description and analysis of issues analyzed in this thesis, and research.